

EETGEDRAG VAN CALABARIA REINHARDTII.

Door: J. van der Pols, Gildstraat 190, 3572 EW
Utrecht.

Calabaria reinhardtii, de aardpython uit West-Afrika (van Liberia tot de Congo) is een subterrestrisch levende slang, waarvoor duidelijke aanpassingen aanwezig zijn. Het hele lichaam is vrijwel hetzelfde in omtrek en, in tegenstelling tot de meeste andere *Boidae*, is de kop niet van de hals afgezet, maar loopt geleidelijk over in de rest van het lichaam. Verder is het rostraal- (neus-) schild sterk ontwikkeld en staan er kleine oogjes in de massieve kop.

Niet alleen het lichaam van *Calabaria reinhardtii* is aangepast aan het voornamelijk ondergrondse voorkomen, doch ook de eetgewoonten sluiten hier keurig op aan. De slang leeft namelijk grotendeels van onderaardse prooidieren, zoals wormen en de jongen van knaagdieren. Vooral nestmuizen ("biggetjes") zijn geliefd, wat dan ook de reden is waarom *Calabaria reinhardtii* zich meestal dicht bij muizennesten ophoudt.

In een muizennest aangekomen, legt de aardpython het voorste deel van zijn lichaam in een kromme lus, waarmee hij één of meerdere muisjes tegen de nestwand dooddrukt. Bij deze methode vloeit slechts zelden bloed en het is dus te vergelijken met het wurgen door andere *Boidae*. Nadat de muisjes verzwolgen zijn heeft de slang de merkwaardige gewoonte de nestholte zoveel mogelijk met zijn lichaam op te vullen. Misschien dient dit gedrag wel om eventueel achtergebleven muisjes op te kunnen merken, en ze dan alsnog te consumeren.

Slangenhouders klagen nogal eens over de slechte eetlust van *Calabaria reinhardtii*. Hieraan kunnen

een aantal oorzaken ten grondslag liggen. Ten eerste kunnen de de prooidieren die worden aangeboden te groot zijn; zelfs een volwassen *Calabaria* eet geen prooidieren van boven de 30 gram, omdat de bek hiervoor niet ver genoeg geopend kan worden. Bovendien zou een dikke bobbel in het lichaam moeilijkheden kunnen opleveren bij het kruipen door onderaardse gangen. Men kan daarom het beste beginnen met piepjonge muisjes aan te bieden, of eventueel flinke regenwormen.

Een tweede oorzaak van voedselweigering kan zijn dat de slang niet bovengronds wil eten. Dit probleem is vrij gemakkelijk op te lossen door een vaasachtig model fles, liefst met een nauwe hals die op een breder gedeelte uitloopt (een destilleerkolfje is bijvoorbeeld heel geschikt), in de bodembedekking in te graven, en er dan een paar nestmuisjes in te doen. Als de slang na enige tijd de lucht van de muisjes te pakken krijgt en de ingang van het "nest" ontdekt, zal hij op precies dezelfde wijze te werk gaan als in de natuur. Na verloop van tijd leert de slang waar hij voedsel kan krijgen. Als het dier zich bij de ingang van het "nest" ophoudt, is dit voor ons een teken dat hij honger heeft.

Een *Calabaria* die wel bovengronds eet, zal muisjes vanaf een gram of acht op dezelfde typische wijze wurgen als andere *Boidae* dit doen. Nestmuizen worden bovengronds evenwel levend verzwoegen, echter eerst nadat de slang getracht heeft ze tegen de grond dood te drukken, wat hem meestal niet lukt.

Misschien dat bepaalde voedingsgewoonten van *Calabaria reinhardti* ook bij andere soorten *Boidae* voorkomen. Hierbij denk ik vooral aan de subterrestrisch levende slangen van het genus *Eryx*, en aan de terrestrisch levende soorten van het genus *Tropidophis*.

SUMMARY

Feeding habits of *Calabaria reinhardtii*.

This python is found mainly in subterranean areas from Liberia to the Congo. They live mainly on worms and the young of small animals and stay therefore close to their nests.

The python forces the anterior part of its body in the nest and so squeezes the young mice that are in the nest to death.

In the terrarium we can dig in, into the substrate, a small receiver, in which newborn mice are placed. *Calabaria* will show then the same behavior as in nature.

A full grown *Calabaria* will not eat animals more than 30 grams in weight, because the mouth of this snake cannot open wide enough to accomodate anything larger.

LITERATUUR

- Gartlan, J.S. & T.T. Struhsaker, 1971. Notes on the Habits of the Calabar Ground Python (*Calabaria reinhardtii* Schlegel) in Cameroon, West Africa. Brit. J. Herp., Vol. 4 (8): 201-202.
- Kreffft, P., 1913. Importneuheiten für das Terrarium, II: *Calabaria reinhardtii* Schleg. Bl. Aquar.-Terrar.-Kde., Vol. 24: 439-440.
- Lehmann, Hans Dieter, 1971. Notizen über Nahrungsaufnahme und Abwehrverhalten von *Calabaria reinhardtii*. Salamandra, Vol. 7 (2): 55-60.
- Rosenberg, H., 1949. Über zwei tropische Erdschlangen, *Xenopeltis unicolor* und *Calabaria reinhardtii*. Wschr. Aquar.-Terrar.-Kde., Vol. 43: 88-89.